

Betaalde Troost

Elke gelijkenis van figuren in dit boek met bestaande en/of overleden personen berust op toeval.

Copyright © 2018 Dick Scholten

Auteur: Dick Scholten

Uitgever: Qualiber

Druk: Scanlaser

Omslagontwerp en vormgeving binnenwerk: Dick Scholten

Redactie en correcties: H.R. van der Sluis; redactie bureau

Double U; A.J. van Hoorn

Roman

ISBN 978-94-92270-10-8

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Betaalde Troost

Dick Scholten

Roman

Inhoud

Aan de lezer	6
Voorwoord	7
Mokkenstorm	11
Rupsen worden vlinders	32
Kaapse Kronieken: Proloog	48
Groen licht	50
Kaapse Kronieken: Heer Konrad	53
Tomaten	93
Kaapse Kronieken: Uithuilen en opnieuw beginnen	106
Stiekem	145
Kaapse Kronieken: Nalatenschap	160
Girls, Girls, Girls	172
Kaapse Kronieken: Verleiding	181
Vaders	191
Kaapse Kronieken: Heilige dag	200
Donkere dagen voor kerst	206
Kaapse Kronieken: Betonrot	215
Vuurwerk in de mist	223
Kaapse Kronieken: Opgeruimd staat netjes	237
Frontaal	249
Kaapse Kronieken: Vogelenmarkt	256
Je gaat het pas zien als je het doorhebt	267
Kaapse Kronieken: Abdicatie	275
Diepe krassen	285
Genaaid	299
Betaalde troost	307
Geraadpleegde bronnen	312
Geciteerde muziek	313
Namenindex	314

Aan de lezer

In Betaalde Troost spelen veel personages een rol. Om het u gemakkelijker te maken is achterin het boek een index opgenomen.

Voor correcties op deze druk, actuele en nagekomen informatie, zie www.qualiber-uitgeverij.nl.

Voorwoord

Als oudere Rotterdammers aan Katendrecht denken, denken ze aan betaalde liefde, pooiers en harddrugs. Maar ooit, lang geleden, was Katendrecht een boerendorp met buitenverblijven voor rijke Rotterdammers, zoals de Pincoffs en de Monchys, waar ze de stank van de stad konden ontvluchten. De naam van het gebied er vlak naast, Feijenoord, herinnert aan die goede tijden: Fijn Oord. Aan het einde van de negentiende eeuw werd het lot van het dorp bezegeld. De Rijnhaven aan de Maaskant was de voorbode van het definitieve einde. De Maashaven verzwolg een paar jaar later met zijn zestig hectare het hele dorp.

Het Katendrecht als rosse buurt is het gevolg van twee andere zeer rigoureuze ingrepen. Waar nu Stadhuis en voormalig postkantoor staan, was ooit het Zandstraatkwartier. 2500 mensen woonden op dat kleine stukje grond onder erbarmelijke omstandigheden in een doolhof van sloppen, gangen en stegen. Dit buurtje, in de volksmond bekend als De Polder, was tot ver buiten Rotterdam vermaard en berucht als hoerenwijk. Zelfs nette Rotterdammers bezochten de gezellige café's, net als criminelen die zich daar ongrijpbaar voor de politie konden verbergen.

In die eerste jaren van de twintigste eeuw is het plan om het Coolvest, de westelijke grens van de stad, te dempen en te verheffen tot een boulevard van internationale allure. Die ambitie gaat ten koste van de arme lui die achter het Coolvest hun armetierige bedoeninkjes hebben. In 1912 doet de slopershamer zijn werk en de bewoners, die dure nieuwbouwwoningen niet kunnen betalen, wijken uit naar stegen rond de Schiedamsedijk. Daar strijken ook de vlinders, de dames van lichte zeden neer. Het bombardement van 1940 noopt de kroegbazen, prostituees en penoze opnieuw te verhuizen. Ze steken de Maas over, naar Katendrecht.

Katendrecht is tijdens de oorlog voor Duitse soldaten verboden terrein, waardoor de wijk een broeiest wordt van de illegaliteit. Die achtergrond is bepalend voor de bloei van de Kaap als prostitutiekwartier. Een gemoedelijk en tolerant gebied tot in de jaren zestig, tot de seksindustrie volwassen wordt en de onschuld verdwijnt

*Zevenhuissteeg omstreeks 1910 - bron: Jos Maissan, Rotterdam in oude an-
sichten (Collectie auteur)*

Fouten hebben en die niet verbeteren, dat is pas fouten hebben.

Confucius

Mokkenstorm

Woensdag

Het is nog vroeg in de middag, een kwartier voor de afgesproken tijd. Ik parkeer mijn acht jaar oude Suzuki Celerio op het erf in Monster waar mijn navigatiesysteem mij naartoe heeft gegend. De wereld staat op zijn kop nu Donald Trump de Amerikaanse presidentsverkiezingen heeft gewonnen. Op de radio buitelen verslaggevers en experts over elkaar heen. Ze zijn te veel in shock om verstandige vragen te stellen, laat staan antwoorden te geven, maar mijn TomTom weet de weg.

Ik schrik van de overgang van de behaaglijke warmte van mijn Suzuki naar de grijze, miezerige november kou en trek mijn sjaal wat dichtter om mijn hals. Nog voor ik aanbel, opent een slanke vrouw van rond de veertig met blond golvend haar de deur van het vrijstaande huis. “U zal meneer Sipkes zijn.” Uitnodigend steekt ze haar hand uit.

Mijn hand sluit om de hare; een warme, droge hand. “Ja, dat klopt. Henk Sipkes. Aangenaam kennis met je te maken.” Ik tutoyeer haar bewust en ik zie aan haar voorzichtige glimlach dat ze mij begrijpt.

“Leuk dat je er bent. Ik ben Klaasje van der Hoeven, zijn dochter. Ik zal je naar hem toe brengen.”

“Klaasje, is dat niet een wat ouderwetse naam?” ontglipt mij. Ik heb er direct spijt van.

Ze kijkt me lachend schuin aan waarbij in haar gladde wangen een smal rimpeltje zichtbaar wordt. Het is een mooie,

heldere, bescheiden lach. Ze loopt voor me uit langs het vrijstaande huis. Achter het huis bevindt zich een kas, zoals er vele zijn in het Westland. Ze opent de deur van een tuinhuis die amper tussen kas en woonhuis past. “Pa, de man van de krant is er!” Ze zwenkt haar hoofd en haar ogen met een kleur waar zelfs de Middellandse Zee jaloers op zal zijn, kijken mij aan. “Je moet hard en duidelijk praten hoor, hij is wat aan de dove kant. Hij is oud, maar absoluut niet dement. Hij heeft ze allemaal nog op een rijtje in zijn bovenkamer.”

De typische stank die altijd rond oude mensen hangt vult mijn neus wanneer ik de deur achter mij sluit. Ik neem plaats op een tweezitsbankje tegenover een magere, stokoude en zwaar ademhalende man. Stillewagt. Hij lijkt wel honderd. Zijn met ouderdomsvlekken bezaaide handen beven. Uit de borstelige grijze wenkbrauwen boven zijn vermoeide, diepliggende lichtgrijze ogen steken lange haren. Een zwart apparaatje met een rode knop hangt met een veter om zijn nek. Zijn gezicht kan er geen nieuwe rimpels meer bij hebben, alle ruimte is door groeven en putten ingenomen. Dat heb ik weer, hoor. Moet ik een verhaal uit zo’n afgeleefd lijk zien te persen. In mijn hoofd beukt The Who. *Hope I’ll die before I get old.*

“Dag meneer Stillewagt. Mijn naam is Henk Sipkes van De Stem.”

Stillewagt tilt zwiiggend zijn hoofd een klein stukje op.

“Ik ben hier om met u over Katendrecht te spreken. U heeft zich daarvoor opgegeven.”

Hij zou toch moeten weten wat ik hier kom doen? Oude mensen zijn vergeetachtig. Het kortetermijngeheugen laat hen dikwijls in de steek. Zelfs ik heb er soms al last van.

De grijsaard pakt met zijn bevende handen het fotoalbum dat voor hem op tafel klaarligt. Het album is volgeplakt met kleine Agfa Click zwart-wit kiekjes. Hij wijst met trillende vinger op een foto met twee mannen en een vrouw voor een etalageruit. Zodra hij met zijn zachte, krasserige stem begint te praten, leg ik de dictafoon op tafel en start het apparaat. Het is nou eenmaal het lot van een verslaggever te moeten luisteren naar slaapverwekkende prietpraat. Ik speel professioneel de geïnteresseerde luisteraar.

“Me zaak. Ja, dah ben ik met Mies en Klaas...” Hij kijkt me aan en controleert of ik wel naar de foto kijk. Dat doe ik, hoewel ik geen idee heb wat ik ermee moet. Twee mannen en een vrouw voor een kroeg. Ja, best, Dat geloof ik wel.

“Klaas Kaasjager,” kraakt hij verder. “Helemaal alles he ‘k te danken aan Klaas . Astie goser me niet geholpe had, kon ‘k hier nou nie mooi weer spele... Ah joh, de Kaap. ‘t Is nie de Kaap. Wat motte jullie met de Kaap? Ik sting op de Kaap met een tent, ja. Omdat die moffen ons van de Schiedamsedijk kegegeld hadde, moste we wel naar de Kaap. Dik ‘n week nadat die moffen de stad hadde platgegooid, sting die ouwe al

Kaapse Kronieken: Heer Konrad

Bloed

Drie jochies van een jaar of elf, in korte broeken en getooid met platte petten, staan op de Schiedamsedijk. De grootste is Rappe Klaas, een forse roodharige jongen met een brede kaaklijn en opvallend fijne handen. De twee anderen, Coen en Toon, staan iets verderop, waar de Leuvebrugsteeg de Schiedamsedijk kruist. De plaats waar zij staan is zorgvuldig gekozen. Vanaf hier hebben zij goed zicht op de Leuvebrug en kunnen de Schiedamsedijk overzien tot aan het kruispunt Wijde Nieuwsteeg en Vasteland bij de Schotse Kerk. Het zijn de twee belangrijkste aanvoerwegen van passagierende zeelui. Het drietal vormt geen simpel vriendenploegje. De band tussen de drie is officieel en eeuwigdurend, bevestigd met bloed. Coens pet verbergt zijn peper-en-zoutkleurige haar met een opstandig kuifje dat hij elke dag vergeefs probeert weg te borstelen. Aan dat kuifje dankt hij zijn bijnaam Kwastje. Coen is wat kleiner dan Klaas en heeft een gedrongen postuur. Het geeft hem iets onverzettelijks. Zelfs zo jong is zijn gestalte indrukwekkend. Hij is iemand voor wie je opzij gaat. Toon daarentegen is klein en mager. Aan zijn pientere, wakkere ogen kun je zien dat hij uitstekende cijfers haalt op school. Het brilletje op zijn neus versterkt dat beeld. Het zijn drie Rotterdamse straatschoffies. Rotterdam telt veel straatjongens.

Nu de werkdag erop zit, bevolken steeds meer zeelui de Dijk. Sommigen hebben alleen een sjaal om hun hals, anderen hebben de winterjas al aan.

Onze jongens kiezen hun prooi zorgvuldig. De meeste bezoekers van de Dijk kennen het gevaar en laten zich niet makkelijk foppen. Nee, de jongens speuren naar zwakkelingen. Ze moeten oppassen, want vooral in de avonduren surveilleert politie op de Dijk. Coen wijst naar een blonde gozer met een platte pet. Inderdaad, hij slingert een beetje. Klaas, de meest behendige van de drie, loopt schuin in de richting van het beoogde slachtoffer. Hij speurt naar een verdikking in de kleding van de varengast. Zodra hij zijn doel heeft bepaald, gaat hij aan de linkerzijde van het slachtoffer meelopen. “Loekie for lassie, sur, wanna hor?” De zeeman antwoordt niet, waarop Klaas met zijn linkerarm de man tot stoppen maant en zijn vraag herhaalt. Nu schudt de man geïrriteerd het hoofd en probeert Klaas van zich af te duwen. In de paar seconden dat hun armen elkaar raken, vist Klaas met twee vingers van zijn rechterhand de portemonnee uit de zak van de wijde zeemansbroek. Blij dat hij verlost is van het jonge kereltje, vervolgt de zeebonk niets vermoedend zijn gang naar meer drank.

“Twee knaken!” roept Klaas enthousiast als hij bij z’n gabbers komt. Toon en Coen fluiten uit respect en van waardering tussen de tanden. Het is zeker een flinke vangst, waarschijnlijk liep de zeeman met zijn volledige maandgage op zak.

“Die was heel wat van plan. Loop je moer mooi mis, Klaas,” lacht Coen.

“Nu ik,” zei Toon.

“Nee, ik ben aan de beurt,” sist Coen, en om discussie te vermijden neemt hij direct positie in.

Omdat het nog vroeg is moeten ze geduld opbrengen voordat er weer een onzekere loper in beeld komt. Toon wijst en Coen herhaalt de aanvalsstrategie van Klaas. Wat Coen niet ziet, is dat een politieagent uit een van de zijstegen de Dijk opdraait. Het is al te laat wanneer Toon en Klaas hem proberen te waarschuwen. Op het moment dat Coen enkele meters voor de ogen van de diender de beurs grijpt schreeuwt de agent “Dief! Dief! Hout em,” en hij blaast op zijn fluitje. De aangeschoten zeeman schrikt en grijpt Coen stevig bij z’n arm, voordat het joch kans ziet weg te rennen.

“Wegweze,” zegt Klaas zachtjes tegen Toon en ze zetten er een flinke pas in naar de Scarlet. Jan de Bullebak, knecht van de slagerij op de hoek van de Zevenhuissteeg houdt hen tegen.

“Hee, waar mot dah zo rap na toe?” Hij grijnst breeduit. “Kom me effe hellepe met de kar, dan hebt ik wel een stukkie worst voor jullie.”

De beide jongens kijken om. Ze zien geen agenten meer. Tegen Jan - en helemaal de worst - zeg je geen nee. In flink tempo verplaatsen ze zakken zout de slagerij in. Jan is niet krenterig. Hij geeft ze allebei een flink stuk plokworst.

Rooie Rina, de moeder van Klaas, zit met de pijp rokende Hongerige Hiltje aan de kist⁶ van The Red Scarlet. Rina's linkervoet wipt een van de vier kwispeldoren op de vloer heen en weer. Nu er nog geen klanten zijn vermaken ze zich met de giechelende Niek, de dreumes die tussen de flesjes bitter met verchromde tuiten en de koperen biertap op de tapkast zit. Zijn katoenen luier is door ontlasting donker verkleurd. Rina is met haar rode haren, slanke lichaam en die vrolijke kraaienpootjes in haar gezicht voor de hoerenloper een begeerlijke prooi. De twee temeijsers wachten op handel. De avond is nog pril. Er moet eerst wat jajem in voordat de klandizie voldoende opgewarmd is.

“Zo, Klaas,” roept zijn moeder wanneer Klaas het trapje naar de gelagkamer afdaald. De bel op de deur rinkelt na. “Nog wat gevange?” Hij geeft haar een knaak, de helft van de opbrengst, zoals hij altijd doet. Ze geeft hem een aai over z'n bol en roept: “Joop, schenkt 's een citroentje voor ons in. Echte. Neemt zellef ook wat. 'k Hebt wat te viere!”

In de Scarlet is het druk, zoals bijna elke avond. De kroeg is een begrip onder boeren, burgers en zeelui die wars zijn van nette gelegenheden en de voorkeur geven aan broeierige kotten. De klanten van de Scarlet houden van het rauwe vermaak. Ze zijn niet vies van een vechtpartijtje. Joop Stillewagt, de uitbater, was voor de sloop van de Polder met zijn bierhuis

⁶ Bar, toog